

Tariffnemnda
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår dato 03.09.2010
Deres dato 02.07.2010
Vår referanse 289969-1
Deres referanse TN-201002555
TN-201002597
TN-201002140
TN-201002152
TN-201002421

Høringsuttalelse - forslag om fortsatt allmenngjøring av tariffavtaler

Det vises til høringsbrev fra Tariffnemnda 2. juli 2010 vedrørende fortsatt allmenngjøring av forskiftene for byggeplasser i Norge, byggeplasser i Osloregionen, for enkelte petroleumsanlegg på land, for skips- og verftsindustrien samt for jordbruks- og gartnerierne. Da begjæringene reiser dels de samme problemstillinger, har NHO valgt å inngi en samlet høringsuttalelse.

NHO vil innledningsvis peke på at vi er opptatt av ordnede arbeidsforhold og at en allmenngjøring innen rammene av allmenngjøringsloven og herunder EØS- retten, kan være et hensiktsmessig virkemiddel. NHO vil også sterkt understreke betydningen av offentlige kontrollorganers arbeid.

NHO vil fremheve følgende:

- Det er klart forutsatt fra lovgivers side at allmenngjøringsordningen ikke skal bli permanent. Dette må stå sentralt ved Tariffnemndas vurdering av gjentatt forlengelse.
- Fortsatt allmenngjøring skal kun nyttes der det er et behov. Det må påvises uryddige forhold eller forhold som gjør det overveiende sannsynlig at slike vil kunne oppstå. En generell antagelse om at forholdene "alltid" forverres dersom forskiftene faller bort, er ikke tilstrekkelig.
- Allmenngjøringsloven hjemler ikke videreføring av forskriftene for å opprettholde Arbeidstilsynets kontrollmuligheter.
- Forskriften for landanleggene kan ikke videreføres. Det foreligger ingen dokumentasjon på uryddige forhold, og en forlengelse vil innebære en fast ordning.
- Det er ikke dokumentert behov for fortsatt allmenngjøring for byggeplasser i Osloregionen (Elektrofagsoverenskomsten). Tariffnemnda har tidligere avvist allmenngjøring av denne overenskomsten for hele landet grunnet manglende dokumentasjon.
- NHO finner ikke grunnlag for videreføring av allmenngjøring for skips- og verftsindustrien.

1. Generelle bemerkninger – den rettslige rammen

I henhold til allmenngjøringsloven § 8, har Tariffnemnda en fakultativ adgang til fortsatt allmenngjøring. Etter en lovendring i 2009, er det ikke krav om at det fremlegges ny dokumentasjon i saken. Det fremgår imidlertid av lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 88 (2008-2009) pkt 6.1.) at en forutsetning for videreføring uansett er at det de alminnelige vilkår er oppfylt. Dette innebærer at nemnda må vurdere ”hvorvidt den anser det som sannsynlig at problemene på nytt vil kunne oppstå dersom vedtaket ikke videreføres.” Med andre ord vil det fremdeles være slik at nemnda må vurdere behovet på samme måte som ved første gangs allmenngjøring.

Etter vårt skjønn må det noe konkret til for å konstatere et behov. En generell antagelse om at forholdene ”alltid” blir verre dersom forskriften ikke videreføres, kan ikke være tilstrekkelig. Dette vil gjennomgående kunne anføres. Det må kunne legges til grunn at når en forskrift har virket over noe tid, er kravene til lønns- og arbeidsvilkår blitt kjent hos så vel arbeidsgiver- som arbeidstakersiden med den følge at prinsippene følges, også dersom forskriften ikke lenger gjelder.

I denne sammenhengen er det sentralt at allmenngjøring aldri har vært ment å være en permanent ordning – dette er bla.fremhevet fra departementets side ved evalueringen av loven. En mer eller mindre automatisk forlengelse uten et klart, påvist behov, vil imidlertid gi et slikt resultat.

Som nemnda selv peker på i sine vedtak, skal en allmenngjøring dessuten ikke gå lenger enn nødvendig. Dette vil etter NHOs syn være særlig viktig ved en fortsatt allmenngjøring der det ikke er påvist uryddige forhold i foregående periode. Det kan da være større grunn til å stille spørsmål ved nødvendigheten.

Hva gjelder utforming av forskriftene, har NHO ingen innsigelser til Tariffnemndas forslag til regulering av lønnsatsene i forskriftens virketid.

For øvrig vil NHO vise til sine tidligere høringsuttalelser hva gjelder kravet til at allmenngjøringsvedtakene ligger innen den EØS-rettslige ramme.

2. Nærmere om de enkelte begjæringer

2.1. *Petroleumsanleggene*

Det er NHOs klare oppfatning at en fortsatt allmenngjøring på anleggene vil være i strid med allmenngjøringsloven. Forskriften har virket på anleggene siden desember 2004, mao. i nærmere 6 år. Den ble i sin tid vedtatt på bakgrunn av dokumentasjon fra 2002-2003. En ytterligere forlengelse vil innebære at man får en permanent ordning – noe som er i strid med lovens intensjon.

Hertil kommer at det gjennomgående er ryddige forhold på anleggene. Det er fra operatørens side lagt et omfattende arbeid i å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår, og på samtlige anlegg er det gode rutiner for dette. Forskriften er kjent og følges. Som det også

fremheves fra LOs side har den bidratt til å skape ryddighet, og det synes altså som at også LO er av den oppfatning at det er gode forhold på anleggene.

FAFO rapport 2007:32 gjennomgår forholdene på to anlegg for mer enn tre år siden. Rapporten viser at det også den gang var ordnede forhold på anleggene og at allmenngjøringsforskriften var kjent og ble fulgt ved lønnsfastsettelsen. De aller fleste arbeiderne ble lønnet på en av de satsene allmenngjøringsforskriften fastsatte, og det trekkes i rapporten den konklusjonen at forskriften er normgivende for lønnsfastsettelsen (side 57). En kan således vanskelig se at funn i denne rapporten kan støtte opp under en allmenngjøring. Når det pekes på underbetaling av faglært arbeidskraft, forklares dette samtidig med at de såkalte faglærte ikke har fått sin utdanning godkjent i Norge og altså ikke er å betrakte som faglærte i forskriftens forstand.

Det fremkommer ikke noen ny dokumentasjon i begjæringen om fortsatt allmenngjøring. Det er forfeilet å vise til at arbeidet på anleggene er av midlertidig karakter. Det pågår kontinuerlig driftsarbeid på anleggene, og innslaget av vedlikeholds- og utbedringsarbeider vil variere også fremover. Det blir således uriktig å hevde at blir feil å fjerne forskrifte på det nåværende tidspunkt.

Det synes som en vesentlig begrunnelse for fortsatt allmenngjøring er opprettholdelse av Petroleumsstilsynets kontrollmuligheter samt det interne oppfølgingsarbeidet. Dette blir et forfeilet utgangspunkt. Behovet for kontrollmekanismer må eventuelt sikres på annen måte – ikke via en allmenngjøring innen en bransje der det er ordnede forhold.

Det er videre ingen grunn til å tro at det interne arbeidet med å sikre ryddige forhold vil opphøre. De interne rutiner og oppfølgingen er en del av det tradisjonelt sterke HMS arbeidet som pågår uavhengig av allmenngjøringsforskriften. Videre vises det til den sterke bevissthet partene har rundt problemstillinger knyttet til ”sosial dumping”, og den oppmerksomhet slike forhold har fått de senere årene. Bevisstheten har bl.a. gitt seg utslag i overenskomster der partene forplikter seg til å arbeid for seriøsitet. Et ferskt eksempel på fokuset er Norsk Industris og Fellesforbundets felles henvendelse til statsministeren vedrørende bransjeprogram for et seriøst og velfungerende arbeidsliv i forbindelse med årets lønnsoppgjør.

Dersom nemnda skulle finne grunnlag for videreføring av Byggfagsoverenskomsten, vil denne gjelde også på anleggene. Således vil uansett det området der det opprinnelig var funnvære dekket av en allmenngjøringsforskrift.

Dersom det skal være noen realitet i at allmenngjøring ikke skal være en permanent ordning, og også videreføring skal underlegges en reell vurdering, kan denne forskriften ikke forlenges.

2.2. Byggeplasser i Osloregionen

Begjæringen gjelder Elektrofagsoverenskomsten. Denne ble første gang allmenngjort for regionen med virkning fra 1. september 2005, og har således virket i 5 år. Det vises i så

henseende til at fortsatt allmenngjøring på samme måte som for anleggene fremstår som en permanent ordning.

Det er etter NHOs mening sentralt at Tariffnemnda i etterkant av forlengelsen i 2008 kom til at det ikke var grunnlag for allmenngjøring av Elektrofagsoverenskomsten for hele landet. Dette ble begrunnet i begrenset og motstridende dokumentasjon på uryddige forhold. LO fikk da anledning til å fremskaffe ytterligere dokumentasjon, uten at dette ble gjort. En kan vanskelig se at bildet er et vesentlig annet for Osloregionen med mindre det nå foreligger ny dokumentasjon på uryddige forhold.

Arbeidstilsynets rapport av 3. mai 2010 omhandler etter det vi kan forstå byggenæringen og arbeidstakere som faller inn under byggfagsoverenskomsten. Situasjonen for elektrikerarbeider er etter vår oppfatning en annen. Det er her et sentralt element at det for å kunne operere som elektriker i Norge kreves godkjenning fra Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, og at det herigjennom sikres en kontroll og en seriøsitet i yrkesgruppen. Det har ikke vært benyttet utenlandske elektrikere i samme omfang som innen byggfagene, og i hovedsak ved toppbelastninger på større prosjekter. Situasjonen for denne yrkesgruppen kan på ingen måte sammenlignes med situasjonen i byggfaget. I den grad det skulle være utfordringer på sikkerhetsområdet, slik antydes med henvisning til Arbeidstilsynets redegjørelse, er dette forhold som reguleres av arbeidsmiljøloven.

NHO kjenner seg ikke igjen i en løs påstand om at det skal være uryddige forhold for arbeidskraft som faller inn under Elektrofagsoverenskomsten.

Hva gjelder innleie, er det detaljerte regler om dette i overenskomsten, noe som bidrar til å sikre ryddighet ved innleie.

Det vises videre til vikarbyrådirektivet som sikrer innleid arbeidskraft samme vilkår som de fast ansatte. Det vil mao. ikke være mulig å betale innleid arbeidskraft dårlige enn det som er gjeldende i bedriften. Det er etter vårt skjønn også et moment at det nå eksisterer en registreringsordning for virksomheter som driver med utleie, noe som bidrar til å sikre en seriøsitet blant disse aktørene.

2.3. Skips- og verftsindustrien

Det er etter NHOs syn ikke grunnlag for fortsatt allmenngjøring. Det vises for øvrig til den pågående sak mellom verftene/NHO/Norsk Industri og Tariffnemnda/LO og de anførsler som der er fremmet. NHO vil for øvrig understreke at eventuelle uklarheter knyttet til når en arbeidstaker er "inntatt på arbeidsstedet", jf. forskriftens § 3, ikke er et argument for fortsatt allmenngjøring.

2.4. Byggeplasser i Norge

NHO viser her til tidligere uttalelser samt dissenser knyttet til hvilke bestemmelser som bør allmenngjøres. Videre vises til den pågående rettssaken.

2.5. Jordbruks – og gartnerinæringene

NHO har ingen innsigelser til videreføring av gjeldende forskrift. Det er her sentralt at forskriften virker for første gang denne sesongen, og således ikke har kunnet ha noen ”disiplinerende” effekt.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Området Arbeidslivspolitik

Svein Oppegaard
Direktør